

NUNNAN – 25 ÅR I KLOSTER

FOTO: CAMILLA SKAGERSTRÖM

Titel

Nunnan – 25 år i kloster

Produktionsland

Sverige, 2025

Målgrupp

Åk 6 - gymnasiet

Teman

Katolicism, kloster,
tro, familj

Ämne

Religionskunskap, historia,
sällskapskunskap, filosofi

Längd

95 minuter

Dialogspråk

Svenska

Undertexter

Svenska

Regi

Maud Nycander

Svensk distribution

TriArt Film

Filmbokning

skolbio@triart.se

I tv-dokumentären **Nunnan** från 2007 porträtterade dokumentärfilmaren Maud Nycander Marta som blott nitton år gammal gick in i den strängaste av klosterordnar, Karmelitorden. Nu återvänder filmaren till klostret i Glumslöv för att förstå hur Marta har det idag. Har hon någon gång tvivlat? Och hur har hennes val påverkat resten av hennes stora familj?

OM HANDLENINGEN

Film är ett mångfacetterat pedagogiskt verktyg där våra filmhandledningar är gjorda för att ledsaga dig som lärare. Åldersrekommendationen, som här sträcker sig från åk 6 till och med gymnasiet, är en rekommendation. Du känner dina elever bäst och vet vad som kan vara relevant för dem. Du kan välja att ta upp ett eller flera teman. Förbered gärna eleverna genom att se filmens trailer.

FILMEN OCH LÄROPLANEN

Nunnan beskriver en ung persons religiösa övertygelse och hennes val att leva för och genom den i ett kloster. Filmen kan givetvis knytas till ämnet religionskunskap där eleverna ska bredda, utveckla och fördjupa sina kunskaper kring olika religioner och livsåskådningar. Eleverna ska även öva sin förmåga att analysera religioner och livsåskådningar utifrån olika tolkningar och perspektiv. Hur hänger religion och identitet ihop? Hur kan man knyta etiska och moraliska frågor till kristendomen? Inom ämnet samhällskunskap finns utrymme att diskutera hur kristendomen påverkat det svenska samhället historiskt och i nutid. Men också katolicismens plats i Sverige. Filmens belysning av stora existentiella frågor gör den även lämpad som diskussionsunderlag i ämnena filosofi och psykologi.

BEGREPP ATT HA MED SIG INFÖR FILMEN

- Karmelitorden
- Katolicism
- Lidande

HANDLING

Det har gått tjugofem år sedan nittonåriga Marta, som växt upp i en katolsk familj, gick in vid karmelitklostret i Glumslöv med löfte om att aldrig lämna det. Efter att ha varit novis i fem år avgav hon sina klosterlöften om fattigdom, kyskhet och lydnad och antog sitt nya namn, syster Maria av Bebådelsen. Dokumentärfilmaren Maud Nycander har tänkt på henne mycket under åren, de har brevväxlat och nu ber hon om att få återuppta filmandet i klostret. Marta är tveksam men efter att ha fått ett 'tecken' från helgonet Thérèse av Jesusbarnet, går hon med på att låta sig intervjuas. Men endast i besöksrummet med ett galler emellan.

FOTO: EWA STACKELBERG

Till det yttre är Marta sig väldigt lik. Hon har i dag en fördjupad övertygelse om att hon gjort rätt. Bilder från 90-talet, de enda innanför klostrets väggar, varvas med nutid. På den ekologiska bondgården i Västergötland bor hennes föräldrar och två av hennes systrar fortfarande kvar. De har sitt eget kapell och varvar gårdssysslor med bön och kontemplation. Martas mamma drömde om att flera av hennes nio barn skulle välja en bana som präst eller nunna, men det blev ändå en lång sorgprocess när Marta gick i kloster. Systrarna Teresa och Magdalena har själva lekt med tanken, men ändå inte känt sig övertygade eller kallade att ta ett så radikalt steg som Marta. Martas äldre bror Samuel Johan har alltid sett sig som Martas motsats. Han tog avstånd från religion och levde bohém i Paris med författardrömmar under några år. Medan Martas närmaste syster, Helena, valde familjeliv framför en klostertillvaro och ägnat sig åt att forska kring AI.

Klostret ligger nära havet men omgärdas av en betongmur som nunnorna inte får gå utanför om de inte måste få sjukvård. Marta får ta emot besök av familjen sju gånger per år och skriva hem en gång i månaden. Hon berättar för Maud om hur steget in i klosterlivet var både svårt och enkelt. Att hon kan förundras över att hon var så bestämd så ung, men känner sig mer som sig själv nu. Nunnorna tvingas till mycket inåtblickande och inåtlyssnande och i början tyckte Marta att det var ganska skrämmande men samtidigt förde det henne närmare Gud.

Martas bror Emanuel, minstingen i familjen, som var hennes ögonsten lever nu i USA och har bildat familj med en amerikansk kvinna som delar hans katolska tro. Familjen växer och Martas föräldrar har snart tappat räkningen på hur många barnbarn de har. Ofta samlas hela släkten på gården och ibland besöker familjen Marta. Särskilt när Samuel, som nu gift sig, fått flera barn och driver en

FOTO: CAMILLA SKAGERSTRÖM

egen gård, höjs stämningen och ljudnivån i det avskalade besöksrummet. Maud lämnar Marta, fortfarande med en del obesvarade frågor, men inser att hon kanske aldrig helt kan förstå Martas starka övertygelse.

KLOSTERLIV NU OCH HISTORISKT

Sverige hade under reformationen på 1500-talet tagit avstånd från den katolska kyrkan i Rom och det rådde under lång tid i princip ett 'nunneförbud'. Religionsfrihetslagen som antogs 1951 upphävde dock klosterförbudet och 1956 upprättades ett provisoriskt kloster i en villa i Gumslöv av några belgiska karmelitnunnor och man ansökte då om att få upprätta ett riktigt kloster. 1961 fick de äntligen klartecken från regeringen och den första grundstenen lades 1962. Sedan dess har det legat där, omgiven av en betongmur och en trädgård i vilken nunnorna en dag kommer ligga begravda. Marta har avgivit löfte om att aldrig lämna klostret.

- Under Medeltiden i Sverige fanns ett blomstrande klosterväsen där den heliga Birgitta grundade vårt mest kända kloster i Vadstena 1384. Vad innebar reformationen under Gustav Vasa under 1500-talet för den katolska tron i Sverige?
- Vad innebar religionsfrihetslagen 1952?
- Dokumentärfilmaren Maud Nycander filmade Marta en tid före, och just när hon gick in vid klostret nitton år gammal i slutet av 90-talet. Då fick hon kika in lite bakom väggarna på klostret, medan hon nu bara har fått tillåtelse att filma i besöksrummet med ett galler emellan. Hur skulle ni beskriva det ni ser av klostrets insida?
- Vilka är löftena som Marta har givit som nunna?
- Nunnorna har inga dagstidningar, ingen tv eller radio och använder Internet bara sporadiskt. Hur får de veta vad som händer utanför murarna?

FOTO: CAMILLA SKAGERSTRÖM

- Hur beskriver Marta sina dagar? På vilket sätt säger hon monotoni är en förutsättning för att kunna blicka inåt?
- Marta talar om klostersistrarnas gemenskap. Varför får de inte välja att ha en 'bästis'?
- Hur tänker ni kring klosterlivet i Glumslöv? Finns det något lockande i det sättet att leva?
- Emanuel berättar att det inte alltid var lätt att växa upp som katolik i Sverige. Vad berättar han om sin barndom?
- Hur resonerar de hemmavarande systrarna kring nätdejting, äktenskap, oskuld och skilsmässor?
- Vi ser bilder från Spanien där den katolska tron med sin mystisk genomsyrar människors vardag och ger upphov till festligheter. Hur beskriver Emanuel svårigheten med att vara katolik i Sverige? Varför tror ni vi tillhör ett världens mest sekulariserade länder?

RELIGION SOM EN DEL AV LIVET

Marta växte upp i en djupt religiös katolsk familj i Västergötland. Hon har åtta syskon och de har i olika grad levt i den katolska tron. De flesta har familjer medan två systrar fortfarande bor kvar på gården med föräldrarna. De har ett eget kapell där de samlas till bön.

- Hur ser vi att deras tro genomsyrar vardagen och har gjort under hela uppväxten?
- Martas mamma säger att hon hoppades att några av hennes nio barn skulle bli nunna eller präst. Hur tacklade hon när det var definitivt att Marta gick i kloster? Hur ser hon på sina egna livsval?
- Martas bror Samuel säger att han är Martas motsats. På vilket sätt menar han?
- Martas syster Helena har studerat och skrivit en doktorsavhandling om AI. Hur resonerar hon kring relationen mellan tro och vetenskap?
- Martas lillebror Emanuel beskriver Martas klosterliv som ett litet helvete med tanke på allt hon har varit tvungen att avstå ifrån. Vilka saker nämner han som han själv inte skulle kunna leva utan?

- Det finns runt 1,5 miljarder katoliker i världen. I vilka länder är katolicismen störst?
- I filmen ser vi hur Marta får besök av Anders Arborelius. Vem är han?
- Påsken 2025 dog påven Franciskus som varit påve sedan 2013. Vad vet ni om honom? Vilka frågor var viktiga för honom, och på vilket sätt ansågs han vara både radikal och en kontroversiell påve?

ATT OFFRA OCH ATT AVSTÅ

Lillebror Emanuel som har hemundervisning får också lära sig hur man är en god katolik. Hans mamma talar om offer, om att avstå. Det är en central fråga även i Martas resonemang kring hur man kommer närmare Gud och sina medmänniskor.

- Marta menar att man inte ska agera på sina känslor, sin passion eller sina drifter. Vad menar hon med det? Hur tänker ni själva att ni lever, utifrån känslor eller viljor?
- Vad tycker Marta själv att hon har fått offra? Vad svarar hon på frågan om hon varit kär?

- Filmens regissör säger att Marta avstår från allt som hon själv tycker är det viktigaste i livet. Vad tycker ni skulle vara det svåraste att avstå ifrån?
- Nunnorna i Gumslöv lever efter regler som inrättades på 1500-talet. Det handlar om askes, tystnad, de får prata med varandra endast en stund efter måltiderna och bönen, både gemensam och ensamt. Vad syftar de stränga reglerna till tror ni?

TRO ELLER TVIVEL

- Vad tycker Marta har varit det svåraste med klosterlivet? Vilka känslor har hon tampats med?
- Martas tro är stark och orubblig. Men hon låter sig också påverkas av tecken. Vilket tecken fick hon genom helgonet 'Lilla Therese' som möjliggjorde att Nycander fick komma in och filma henne igen?
- Vad vill nunnorna med sina böner?
- Gudstro är själva fundamentet för nunnorna i klostret. Och de ser sig själva som länken mellan Gud och andra. Hur påverkar hon indirekt människor trots att hon lever isolerad?
- Marta säger att hon skulle vilja dela upp sig i miljoner bitar och dela med sig av sig själv till så många som möjligt. Och det är genom bön som hon hoppas kunna lindra smärtan i världen. En av de stora filosofiska frågorna inom kristendomen är huruvida Gud är allsmäktig och alltigenom god samtidigt som det finns så mycket ondska i världen. En filosofisk tankenöt som brukar kallas teodicéproblemet. Hur tänker ni kring denna stora existentiella fråga?
- Tron på Gud är gemensam för de flesta stora religioner. Hur tänker ni att man ser på gudsbegreppet inom olika religioner? Har man samma idé om vad Gud är? Hur vet man att man menar samma sak?
- Enligt den senaste Ungdomsbarometern 2025 har ungdomar visat ett allt större intresse för religion och tro. På senare år har också fler ungdomar valt att konfirmera sig. Vad tror ni det beror på? Vad fyller tron för funktion i dagens samhälle? Är gudstro närvarande i era liv? Fundera kring om religionen har fått en viktigare roll i och med en ökad migration av människor med olika tro till Sverige?
- Hur påverkas vi av att leva i ett så sekulariserat land?
- Marta berättar i filmen att de har självrannsakan varje dag, vad tänker ni om det?

Länk till Karmelitsystrarna:

<https://karmel.se/artiklar/om-vart-kloster/>

Syster Maria av Bebdelsen och regissören Maud Nycander.

FOTO: EWA STACKELBERG